

Enkele reis ontplooiing

De ondertitel van het boek *Retourtje inzicht* geeft de bedoeling ervan duidelijk weer: *Creatief met diversiteit voor sociale professionals*. De auteurs nodigen studenten uit

om zich te verplaatsen in een specifieke culturele groep naar eigen keuze, en dat moet resulteren in een podiumuitvoering. Voor ingewijden: zij baseren zich vooral op *community theatre* en intersectionele benadering.

Het boek is ook in zijn opzet divers en creatief. Er is gebruik gemaakt van kleuren, illustraties, icoontjes en typografische variatie. De inhoud is afwisselend: theorie, praktijkvoorbeeld, praktijkopdracht, 'dagblog', intermezzo. De verschillende onderdelen versterken elkaar doorgaans, zodat een samenhangend geheel ontstaat. Bovendien is het boek prettig leesbaar; de theoretische delen bijvoorbeeld beschrijven de inhoudelijke kern vaak verrassend beknopt en toegankelijk.

Evenwichtig en overtuigend is de balans tussen een positieve grondtoon en passages waarin diversiteit schuurt. Een mooi praktijkvoorbeeld is 'Buurvrouw komt ook', waarin de lezer de emotionele achtbaan van een fysiotherapeut in zijn contact met een islamitische patiënte meebeleeft: tijdsbeleving, taalbeheersing, ontleding, fysiek contact, alternatieve geneeswijzen - het passeert allemaal de revue.

Hoogtepunt van het boek is wat mij betreft de diversiteitscirkel, in meerdere opzichten een juweeltje. Dit veelzijdige instrument hoort in de gereedschapskist van sociale professionals, want het maakt

de maatschappelijke verantwoordelijkheid in één oogopslag duidelijk. Waar blijven de stickers, posters, screensavers, wijzerplaten, T-shirts en tattoos?

Ik plaats enkele kanttekeningen bij het boek. De competenties lijken vooral een kwestie van 'didactische correctheid'. Het is jammer dat de auteurs niet ook hierop hun verfrissende benadering hebben losgelaten en ronduit vertellen wat de leerdoelen zijn.

In de diversiteitscirkel zou ik liever spreken van sociaaleconomische status en maatschappelijke positie dan van klasse, en van functiebeperking in plaats van handicap. Maar misschien ben ik hier de gene die last heeft van te veel correctheid. Bovendien worden naar mijn smaak de mogelijkheden en beperkingen van het inleven in het binnenperspectief van 'de Ander' te weinig geïmagineerd. De auteurs maken geen duidelijk onderscheid tussen creativiteit en expressiviteit: beide zijn van belang, maar toch niet hetzelfde. Soms overheerst een wit actorperspectief: witte maskers zijn 'neutraal' en wie een 'donkere' speelt, hoeft zich niet donker te schminken.

Deze kanttekeningen nemen niet weg dat het een zeer geslaagd studieboek is. Al lezend merk je dat het de neerslag is van een succesvolle onderwijspraktijk. Je beleeft de ontdekkingsreis en het ontwikkelingsproces van de studenten mee. Een betere titel is daarom: *Enkeltje ontplooiing*.

Ed de Jonge, onderwijsontwikkelaar en -adviseur, en promovendus op het gebied van professionaliteit, Hogeschool Utrecht.